

คู่มือการป้องกัน ผลประโยชน์ทับซ้อน

Conflict of Interest Prevention Guidelines

กรมสรรพากร

พ.ศ. ๒๕๖๐

คำนำ

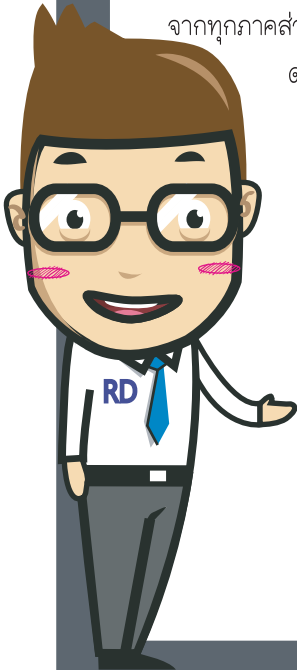
ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ หรือการคอร์รัปชันในปัจจุบันถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่สำคัญของประเทศ ได้ทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญด้วยการผลักดันให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นวาระแห่งชาติ และส่งเสริมการบริหารราชการแผ่นดินให้มีธรรมาภิบาลและการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจในระบบราชการ เสริมสร้างระบบคุณธรรม รวมทั้งปรับปรุงและจัดให้มีกฎหมายที่ครอบคลุมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และการมีผลประโยชน์ทับซ้อนในภาครัฐทุกระดับ

เพื่อสนองตอบต่อนโยบายรัฐบาลและยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กรมสรรพากรได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำคู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ภายใต้กรอบการบริหารงานตามยุทธศาสตร์กรมสรรพากร ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๓) และแผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๐ ด้านการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในองค์กรบริหารงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาล องค์กรได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน ปฏิบัติงานดีและสร้างทัศนคติที่ดีให้กับบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่

ดำรงตนด้วยความเที่ยงธรรม คงไว้ซึ่งเกียรติ และศักดิ์ศรีของความเป็นข้าราชการ ไม่ใช่อำนาจและตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น รวมทั้งการให้ความรู้ตามคู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนแก่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน

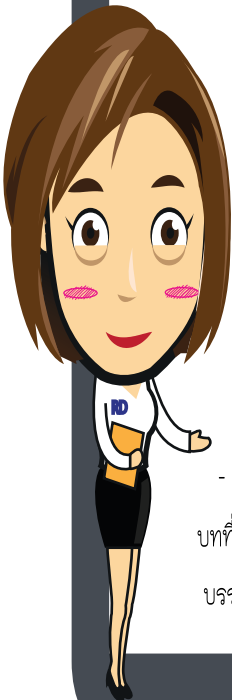
กรมสรรพากรหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน จะเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ทุกระดับ ก่อให้เกิดความตระหนักถึงปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนรวมทั้งเป็นแนวทางการปฏิบัติตนในการร่วมกันรณรงค์สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมที่สุจริต โปร่งใส ลดการทุจริต และเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริงต่อไป

กรมสรรพากร
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๑ ความหมายและรูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน	๑
บทที่ ๒ หลักการคิดเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน	๕
- ระบบคิดฐานสิบ Analog	๖
- ระบบคิดฐานสอง Digital	๗
บทที่ ๓ แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน	๘-๑๓
- โทษของการฝ่าฝืน	๑๔
- กรณีพบเห็นพฤติกรรมที่นำไปสู่การมีผลประโยชน์ทับซ้อน	๑๕
บทที่ ๔ ตัวอย่างการกระทำที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อน	๑๖-๒๒
บทที่ ๕ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	
- พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๐ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔	๒๓
- ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓	๒๔
- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑	๒๕
- ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน	๒๖
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔	๒๗
- ข้อบังคับกรมสรรพากร ว่าด้วยจรรยาข้าราชการกรมสรรพากร พ.ศ. ๒๕๕๗	๒๘-๓๐
บทที่ ๖ ภาคผนวก	๓๑-๓๒
บรรณานุกรม	๓๓

ทำไม???

ต้องรู้เรื่อง “ผลประโยชน์ทับซ้อน”

เพราะ

การบริหารงานของรัฐจะต้องเป็นไปด้วยความโปร่งใสและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน รวมทั้งต้องให้ประชาชนปราศจากความเคลือบแคลงสงสัยในความซื่อสัตย์สุจริตของผู้มีหน้าที่ในการบริหารงานของรัฐ ประกอบกับประเทศไทยได้ให้สัตยาบันอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ดังนั้นพวกเราจึงต้องรู้เรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน

...สำคัญที่สุดต้องคิดว่า...

“เราทุกคนทำได้ และถึงเวลาแล้วที่
เราต้องร่วมมือกัน โดยเริ่มต้นที่ตัวเราก่อน”

บทที่ ๑ ความหมายและรูปแบบของผลประโยชน์ทับซ้อน

ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest)

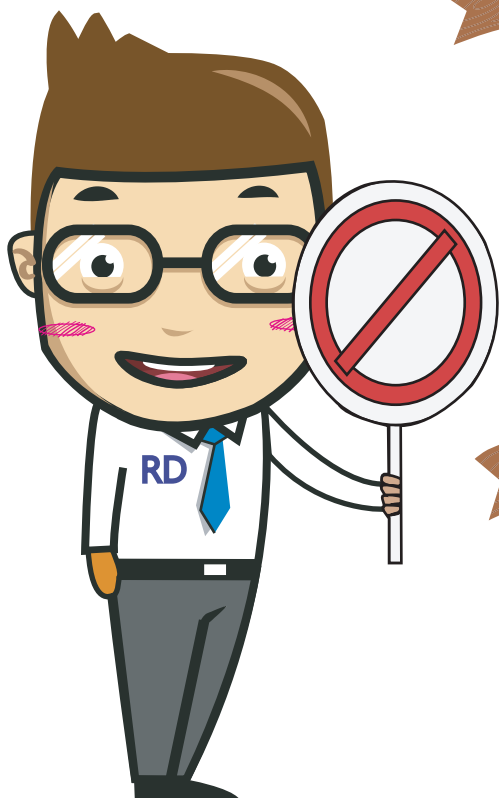
การคอร์รัปชันมีหลายรูปแบบ หนึ่งในนั้นคือ “ผลประโยชน์ทับซ้อน” (Conflict of Interest) หรือการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม เป็นการกระทำของบุคคลที่มีผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาเกี่ยวข้อง จนส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจหรือการปฏิบัติหน้าที่ และส่งผลกระทบต่อความเสียหายต่อประโยชน์ส่วนรวม การกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นเป็นพฤติกรรมที่อยู่ระหว่างจริยธรรมกับการทุจริต บางประเภทยังไม่มีบัญญัติห้ามไว้ในกฎหมายซึ่งเป็นปัญหาที่นำไปสู่การคอร์รัปชันในระดับที่รุนแรงขึ้น สะท้อนปัญหาการขาดหลักธรรมาภิบาลและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งนี้ หน่วยงานภาครัฐให้ความหมายไว้ดังนี้

สำนักงาน ป.ป.ช.

การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม แต่กลับเข้าไปมีส่วนได้ส่วนเสียกับกิจกรรมที่เอื้อประโยชน์ให้กับตนหรือพวกพ้อง ทำให้การใช้อำนาจหน้าที่เป็นไปโดยไม่สุจริต ก่อให้เกิดผลเสียต่อภาครัฐ

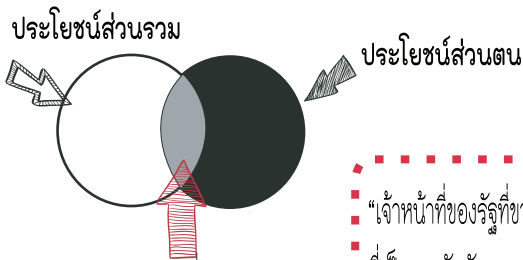
สำนักงาน ก.พ.

สถานการณ์หรือการกระทำของบุคคลที่มีผลประโยชน์ส่วนตนเข้ามาเกี่ยวข้อง ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจหรือการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนั้น อาจเกิดขึ้นโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ทั้งเจตนาหรือไม่เจตนา บางเรื่องปฏิบัติสืบทอดกันจนไม่เห็นว่าเป็นสิ่งผิด แต่พฤติกรรมนี้เป็นการกระทำผิดทางจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวม

ความสัมพันธ์ระหว่าง

“การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม” “จริยธรรม” และ “การทุจริต”

เกิดการทับซ้อนของสีขาวและสีดำ
เป็นพื้นที่เกิด “การขัดกันระหว่าง
ประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์
ส่วนรวม” หรือที่เรียกว่า
“ผลประโยชน์ทับซ้อน”

พื้นที่สีขาว แทน ประโยชน์ส่วนรวม
พื้นที่สีดำ แทน ประโยชน์ส่วนตน
พื้นที่สีเทา แทน ประโยชน์ทับซ้อน

“เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ขาดจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเข้าไปกระทำการใด ๆ
ที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม ถือว่าเจ้าหน้าที่
ของรัฐผู้นั้นขาดความชอบธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ และจะเป็นต้นเหตุของการ
ทุจริตต่อไป”

ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest)

การกระทำใด ? เข้าข่าย “ผลประโยชน์ทับซ้อน”

๑ การรับผลประโยชน์ต่างๆ (Accepting Benefits) และผลจากการรับประโยชน์นั้น ส่งผลต่อการตัดสินใจในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ อาทิเช่น การรับเงินหรือบริการต่างๆ จากบริษัทเอกชนที่เข้าร่วมประมูลงานจากภาครัฐ การรับของขวัญจากผู้ประกอบธุรกิจ

๒ การทำธุรกิจกับตัวเอง (Self-Dealing) หรือเป็นคู่สัญญา (Contracts) อาทิเช่น ผู้บริหารงานหน่วยงานทำสัญญาล้างบริษัทที่ภรรยาของตนเองเป็นเจ้าของ หรือทำสัญญาจัดซื้อจากบริษัทที่ตนเองมีหุ้นส่วนอยู่

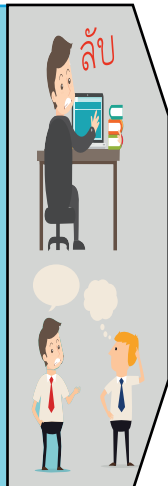
๓ การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งสาธารณะหรือหลังเกษียณ (Post-Employment) โดยใช้อิทธิพลหรือความสัมพันธ์จากที่เคยดำรงตำแหน่งหาประโยชน์จากหน่วยงาน

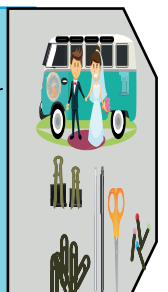
๔ การทำงานพิเศษ (Outside Employment or Moonlighting) โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการสร้างความน่าเชื่อถือ อาทิเช่น เจ้าหน้าที่ตรวจสอบบัญชีรับทำงานเป็นที่ปรึกษาหรือผู้ทำบัญชี

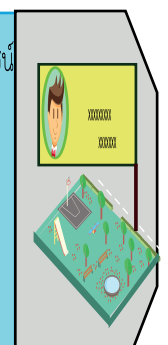
๕ การรู้ข้อมูลภายใน (Inside Information) แล้วนำข้อมูลไปหาประโยชน์ให้กับตนเองหรือผู้อื่น อาทิเช่น ผู้บริหารของหน่วยงานรู้ข้อมูลภายในโครงการแล้วตนเองหรือญาติไปกว้านซื้อที่ดินไว้ล่วงหน้าเพื่อขายให้หน่วยงานในราคาสูง หรือเปิดเผยข้อมูล/ขายข้อมูลที่สำคัญให้แก่ผู้ประมูลไว้ก่อนหน้าเสียเปรียบ

๖ การใช้บุคลากรหรือทรัพย์สินของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตน (Using Employer or Property for Private Advantage) อาทิเช่น การนำวัสดุครุภัณฑ์ของหน่วยงานมาใช้ที่บ้าน นำรถยนต์ราชการไปใช้ธุระส่วนตน นำรถส่วนตัวมาล้างที่ทำงาน

๗ การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork-Barrelling) อาทิเช่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอนุมัติโครงการลงในพื้นที่เขตเลือกตั้ง/บ้านเกิดตนเอง หรือใช้งบสาธารณะเพื่อหาเสียง หรือการใส่ชื่อผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแสดงความเป็นเจ้าของสิ่งสาธารณะ

ตัวอย่างผลประโยชน์ทับซ้อน

♥ หาประโยชน์ให้ตนเอง รับประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่

♥ การรับเงิน หรือบริการต่าง ๆ จากบริษัทเอกชนที่เข้าร่วมประมูลงานจากภาครัฐ

♥ การรับของขวัญจากผู้ประกอบธุรกิจที่เป็นลูกค้าของหน่วยงาน

♥ ผู้บริหารของหน่วยงาน ทำสัญญาจ้างบริษัทที่กรรยาของตนเองเป็นเจ้าของมาเป็นที่ปรึกษาของหน่วยงาน หรือทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้างจากบริษัทที่ตนเองมีส่วนอยู่ หรือทำสัญญาให้หน่วยงานจัดซื้อที่ดินของตนเองในการสร้างสำนักงานแห่งใหม่

♥ เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ตรวจสอบบัญชี รับงานเป็นที่ปรึกษาหรือเป็นผู้ทำบัญชีให้กับบริษัทที่ต้องถูกตรวจสอบบัญชี

♥ ผู้บริหารของหน่วยงานรู้ข้อมูลภายในโครงการก่อสร้างถนนแล้วตนเองหรือให้เครือญาติไปกว้านซื้อที่ดินตามแนวนถนนตัดผ่านไว้ล่วงหน้าเพื่อมาขายให้กับหน่วยงานในราคาสูง

♥ นำวัสดุครุภัณฑ์ของหน่วยงานมาใช้ที่บ้าน หรือใช้โทรศัพท์ของหน่วยงานติดต่อธุระส่วนตัว

♥ นำรถยนต์ราชการไปใช้ธุระส่วนตัว หรือนำน้ำมันของราชการมาเติมรถยนต์ส่วนตัว หรือนำรถส่วนตัวมาล้างที่หน่วยงาน

♥ ใช้อิทธิพลเรียกดลตอบแทน

♥ ใช้ข้อมูลความลับ เพื่อแสวงหาประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง

♥ รับงานนอก แล้วส่งผลประโยชน์ในหน้าที่

ทำงานหล้งออกจากตำแหน่งและเอื้อประโยชน์ต่อบริษัท

♥ ช่วยให้ญาติมิตรทำงานในหน่วยที่ตนมีอำนาจ

การให้ของขวัญ ของกำนัลเพื่อหวังความก้าวหน้า

♥ ซื้อขายตำแหน่ง จ่ายผลประโยชน์ เพื่อความเจริญก้าวหน้าของตน

บทที่ ๒ หลักการคิดเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน

กระบวนการทางความคิด Mindset

ปัจจัยที่ทำให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน เนื่องจากคนไทยมีฐานความคิดในลักษณะบูรณาการ คือ ไม่สามารถแยกแยะระหว่างเรื่องส่วนตัวกับเรื่องส่วนรวมออกจากกันได้อย่างสิ้นเชิง มีฐานคิดในเรื่องการตอบแทนบุญคุณ โดยเฉพาะบุญคุณทางการเมือง หรือมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินที่สุรุ่ยสุร่าย ทำให้รายรับไม่สมดุลกับรายจ่าย และมีความจำเป็นในการรักษาตัวรอด และยึดถือค่านิยมของสังคมที่เน้นเรื่องวัตถุนิยม นอกจากนี้โครงสร้างการบริหาร และระบบการตรวจสอบถ่วงดุลยังไม่มีประสิทธิภาพ ตัวบทกฎหมายที่มีอยู่ไม่ตอบสนองต่อสภาพปัญหา หรือยังไม่เพียงพอต่อการ “ป้องกัน” และ “ปราบปราม” ผู้ที่จะกระทำผิดหรือคิดที่จะกระทำผิดที่เอื้อต่อการมีผลประโยชน์ทับซ้อนเท่าที่ควร การที่ประโยชน์ส่วนตนขัดกับประโยชน์ส่วนรวม ทำให้ประโยชน์ส่วนรวมต้องตกไปเป็นประโยชน์ส่วนตน มีสาเหตุมาจาก “ระบบการคิด” ที่ไม่ถูกต้อง โดยสำนักงาน ป.ป.ช. ได้นำระบบเลข “ฐานสิบ Analog” และระบบเลข “ฐานสอง Digital” มาปรับใช้เป็นแนวคิดในการพิจารณาเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนโดยผู้ปฏิบัติงานควรใช้แนวทางระบบเลข “ฐานสอง Digital” เป็นหลักการคิดแยกเรื่องผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมต่อไป

ระบบคิด “ฐานสิบ Analog”

ระบบเลข “ฐานสิบ” หมายถึง ระบบเลขที่มีตัวเลข ๑๐ ตัว คือ ๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ เป็นระบบการคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่มีตัวเลขหลายตัว และอาจหมายถึงโอกาสที่จะเลือกได้หลายทาง เกิดความคิดที่หลากหลาย ซับซ้อน หากเปรียบเทียบกับกรปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ จะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องคิดเยอะ อาจจะนำประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมมาปะปนกันได้ แยกประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมออกจากกันไม่ได้

ยอมรับกับคำพูดที่ว่า

“ทุจริตบ้างไม่เป็นไร ถ้าเราได้ประโยชน์

เอาวัสดุครุภัณฑ์หลวงไปใช้ที่บ้าน

ไม่สามารถแยกประโยชน์ส่วนตนออกจาก
ประโยชน์ส่วนรวมได้

เอารถยนต์หลวงมาใช้ในธุระส่วนตัว

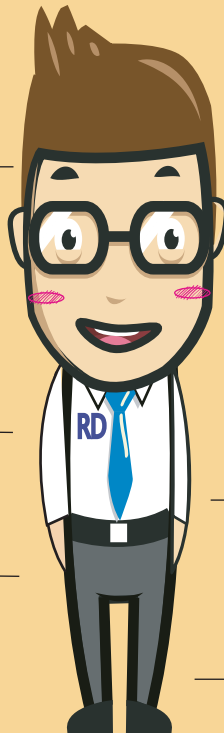
ประโยชน์ทับซ้อน/สินบน/ทุจริตคอร์รัปชัน

เอาโทรศัพท์หลวงมาโทรติดต่อธุระส่วนตัว

ระบบอุปถัมภ์

นำความสัมพันธ์ส่วนตัวมาใช้อย่างไม่ถูกต้อง

ใช้น้ำประปาหลวงมาล้างรถส่วนตัว

ระบบคิด “ฐานสอง Digital”

เป็นการคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่เลือกได้เพียง ๒ ทางเลือกเท่านั้น คือ ๐ กับ ๑
หมายถึงโอกาสที่จะเลือกได้เพียง ๒ ทาง เช่น ใช่ กับ ไม่ใช่ ทำได้ กับ ทำไม่ได้ เป็นต้น
จึงเหมาะที่จะนำมาเปรียบเทียบกับการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐที่ต้องแยก
เรื่องตำแหน่งหน้าที่กับเรื่องส่วนตัวออกจากกันได้อย่างเด็ดขาด
และไม่ทำการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ ส่วนรวม

คิดแบบไหน?...ไร้ทุจริต

ไม่ยอมรับกับ คำพูดที่ว่า
“ทุจริตบ้างไม่เป็นไร ถ้าเราได้ประโยชน์”

แยกประโยชน์ส่วนตน
ออกจากประโยชน์ส่วนรวม
ประโยชน์ส่วนรวม

เห็นประโยชน์สาธารณะ
มาก่อนประโยชน์ส่วนตน

ไม่รับเงิน ของขวัญจากผู้มาติดต่อราชการ
ไม่หาประโยชน์ให้ตนเอง ไม่รับประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่

ไม่เป็นที่ปรึกษา ไม่รับทำและตรวจบัญชี
ไม่เป็นการในบริษัท

ไม่ใช้อิทธิพลผลตอบแทน

ไม่เบียดเบียนความลับ เพื่อแสวงหาประโยชน์ของตนและพวกพ้อง

ไม่ใช้รถหลวงในเรื่องส่วนตัว

ไม่นำวัสดุครุภัณฑ์หลวงไปใช้ที่บ้าน

ไม่ใช้โทรศัพท์หลวงโทรธุระส่วนตัว

บทที่ ๓ แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

1. การรับผลประโยชน์ต่าง ๆ (Accepting Benefits)

ถ้าเป็นการให้เงิน หุ่น พนันบัตร สลากกินแบ่งรัฐบาล สิ่งเหล่านี้เข้าข่ายการรับสินบน **ต้องปฏิเสธ** ไม่ว่าจะเป็นโอกาสใด ๆ

เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ดังต่อไปนี้

1. รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติซึ่งให้โดยเสนหาตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานะ
2. รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติ มีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคลแต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท
3. รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

(การรับทรัพย์สินที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ หรือมีราคาหรือมูลค่ามากกว่า ซึ่งเจ้าหน้าที่รับมาแล้วเพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ ต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับสินต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ เพื่อให้วินิจฉัยว่ามีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้เจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้นรับทรัพย์สินนั้นไว้ เป็นสิทธิของตนหรือไม่ กรณีมีคำสั่งว่าไม่สมควรรับทรัพย์สิน ก็ให้คืนทรัพย์สินนั้นแก่ผู้ให้โดยทันทีหากไม่สามารถส่งคืนให้ได้ ให้ส่งมอบทรัพย์สินนั้นให้เป็นสิทธิของหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่รัฐนั้นสังกัดโดยเร็ว)

- ปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ภายในระยะเวลาที่กรมสรรพากรกำหนดโดยไม่หวังหาผลประโยชน์ส่วนตน ไม่ประวิงเวลาการตรวจให้เป็นนานเพื่อหวังหาประโยชน์ต่าง ๆ

- ไม่ขอหรือยอมให้ผู้ประกอบการหรือผู้แทนของผู้ประกอบการเลี้ยงอาหาร เครื่องดื่ม หรือพาตนเองและหรือพวกน้องไปเที่ยวหาความสำคัญรับชมตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ หรือเป็นผู้อุปถัมภ์ค่าใช้จ่ายในเรื่องส่วนตัว เว้นแต่เป็นการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี

อ้างอิง ● ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๓

- ข้อบังคับกรมสรรพากรว่าด้วยจรรยาข้าราชการกรมสรรพากร พ.ศ. ๒๕๕๙

แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

๒. การทำธุรกิจกับตนเอง (Self-Dealing) หรือเป็นคู่สัญญา (Contracts)

- ไม่เป็นกรรมการในบริษัท ไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ เว้นแต่เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจซึ่งแต่งตั้งโดยกระทรวงการคลัง
- ให้รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ เพื่อพิจารณาสั่งการตามความเหมาะสม หากพบว่าการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบตน อาจทำให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน อันเนื่องมาจากการที่ตนเอง คู่สมรส ผู้สืบสันดาน หรือญาติพี่น้องของตน มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ ผู้เสียหาย หรือคู่สัญญากับกรมสรรพากร ไม่เสนอ หรืออนุมัติโครงการ ดำเนินการดำเนินการหรือสัญญา ซึ่งตนเองหรือบุคคลอื่นจะได้ประโยชน์อันมิควรได้
- ไม่เอื้อประโยชน์เป็นพิเศษให้แก่ญาติพี่น้อง พรรคพวก เพื่อนฝูงหรือผู้มีบุญคุณ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่หน้าผู้ใด

อ้างอิง ● ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๒

● ข้อบังคับกรมสรรพากรว่าด้วยจรรยาข้าราชการกรมสรรพากร พ.ศ. ๒๕๕๗

แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

๓. การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งสาธารณะหรือหลังเกษียณ (Post-Employment)

- ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ ในการดำเนินกิจการของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปี

- (๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี
- (๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี
- (๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นสัญญา
- (๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน ในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดอยู่ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจอาจขัดต่อประโยชน์ส่วนรวม

อ้างอิง ● พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒

แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

๔. การทำงานพิเศษ (Outside Employment or Moonlighting)

- ☆ ไม่เป็นที่ปรึกษา หรือปฏิบัติหน้าที่อย่างอื่นในตนเองเดียวกัน ไม่รับทำและตรวจบัญชีให้แก่ผู้เสียภาษีอากร
- ☆ ไม่รับเขียนแบบแสดงรายการภาษี ตลอดจนคำร้อง หรือคำอุทธรณ์ใด ๆ ไม่รับเขียนแบบแสดงรายการภาษี ไม่รับฝากเงินเพื่อชำระภาษีเป็นการส่วนตัว ไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ กรณีผู้เสียภาษีอากรไม่สามารถเขียนแบบแสดงรายการภาษีคำอุทธรณ์ หรือคำร้องใด ๆ ได้ด้วยตนเอง และได้รับการขอให้ช่วยเหลือ ให้ดำเนินการตามแก่กรณีเท่าที่จำเป็น โดยปราศจากประโยชน์ตอบแทน
- ☆ ไม่อาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน หรือให้บุคคลอื่นอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนทำการค้าหรือหาประโยชน์

อ้างอิง ● ข้อบังคับกรมสรรพากรว่าด้วยจรรยาข้าราชการกรมสรรพากร พ.ศ. ๒๕๕๙

แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

๕. การรู้ข้อมูลภายใน (Inside Information)

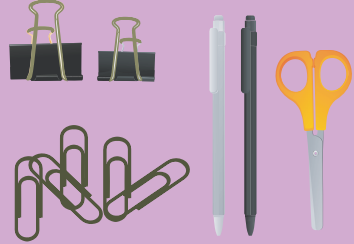
- ★ ใช้ข้อมูลข่าวสารของทางราชการในทางที่เป็นประโยชน์ ถูกต้อง ดูแลข้อมูลข่าวสารอย่างระมัดระวัง ไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับทางราชการ
- ★ ไม่ใช้ข้อมูลที่ได้มาจากการดำเนินงานไปเพื่อการอื่น อันไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ตนเองหรือบุคคลอื่น

อ้างอิง ● ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๒

● ข้อบังคับกรมสรรพากรว่าด้วยจรรยาข้าราชการกรมสรรพากร พ.ศ. ๒๕๕๙

แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

๖. การใช้บุคลากรหรือทรัพย์สินของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตัว (Using Employer or Property for Private Advantage)

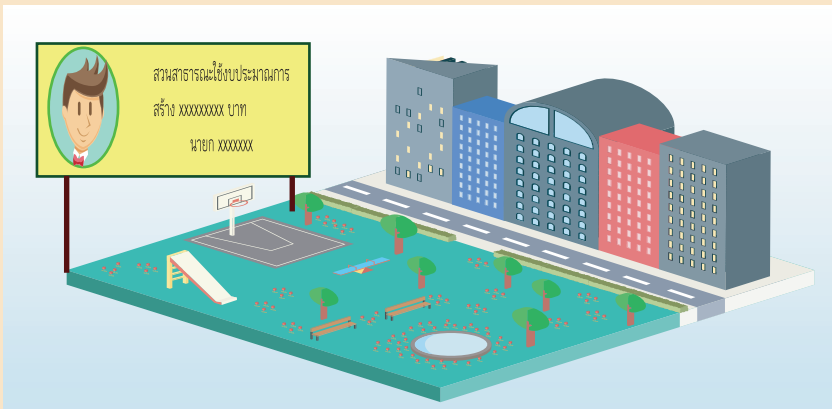

- ★ ไม่ใช้เวลาราชการ เงิน ทรัพย์สิน บุคลากร บริการ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกของทางราชการไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย
- ★ ใช้งบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิประโยชน์ที่ทางราชการจัดให้ ด้วยความประหยัด คัดค้าน ไม่ฟุ่มเฟือย

อ้างอิง ● ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๒

- ข้อบังคับกรมสรรพากรว่าด้วยจรรยาข้าราชการกรมสรรพากร พ.ศ. ๒๕๕๙

๗. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง (Pork-Barrelling)

- ★ รักษาความเป็นกลางทางการเมือง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกับทุกฝ่ายได้อย่างเป็นธรรม และเสมอภาค

อ้างอิง ● ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๒

โทษของการฝ่าฝืน

เจ้าหน้าที่รัฐต้องเป็นผู้ที่มีจิตสำนึกที่ต้องและมียุติธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เพื่อส่วนรวมกรณีพฤติการณ์ไม่เข้าลักษณะเป็นความผิดวินัย เข้าลักษณะเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับกรมสรรพากรว่าด้วยจรรยาบรรณการกรมสรรพากร พ.ศ. ๒๕๕๙ ผู้นั้นอาจถูกตัดเตือน นำไปประกอบการพิจารณาแต่งตั้ง เลื่อนเงินเดือน หรือสั่งให้ได้รับการพัฒนาได้ กรณีพฤติการณ์ที่เข้าลักษณะเป็นการกระทำที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน ถือเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติหรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามความในหมวด ๖ ของพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑ และถือเป็นการฝ่าฝืนข้อห้ามตามความในหมวด ๒ ของประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน เป็นความผิดวินัยข้าราชการพลเรือน ซึ่งอาจได้รับโทษทางวินัยให้ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน ลดเงินเดือน ปลดออกหรือไล่ออก แล้วแต่กรณี ขึ้นอยู่กับความร้ายแรงของการฝ่าฝืน

หากพฤติกรรมความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมเข้าข่ายการรับสินบนฉ้อฉลทุจริต และสามารถพิสูจน์ได้ว่าเจ้าหน้าที่รัฐผู้นั้นมีการรับผลประโยชน์ทับซ้อน หรือเข้าร่วมการมีพฤติกรรมดังกล่าว ซึ่งมีผลต่อความเป็นธรรมก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ผู้ใดโดยมิชอบ หากถูกตัดสินว่าผิดจริง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนอาจมีส่วนร่วมในการรับโทษทางอาญาด้วย

บทลงโทษ การกระทำที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

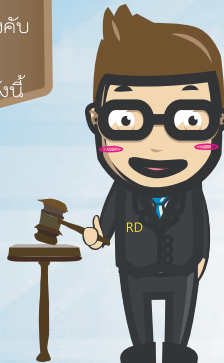
พฤติการณ์ที่ไม่เข้าลักษณะเป็นความผิดวินัย แต่เข้าลักษณะเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับกรมสรรพากรว่าด้วยจรรยาบรรณ ขรก. กรมสรรพากร พ.ศ.๒๕๕๙ มีบทลงโทษดังนี้

ตัดเตือน

นำไปประกอบ
พิจารณาแต่งตั้ง

นำไปประกอบ
การเลื่อนเงินเดือน

สั่งให้ได้รับการพัฒนา

หากพฤติกรรมร้ายแรง
ถึงขั้นเป็นความผิดอาญา
ต้องถูกดำเนินคดีอาญา

พฤติการณ์ที่เข้าลักษณะเป็นความผิดวินัย เป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติหรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามความในหมวด ๖ ของ พ.ร.บ.ระเบียบ ขรก.พลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑ และฝ่าฝืนข้อห้ามตามความในหมวด ๒ ของประมวลจริยธรรม ขรก.พลเรือน มีบทลงโทษดังนี้

ภาคทัณฑ์

ตัดเงินเดือน

ลดเงินเดือน

ปลดออก

ไล่ออก

กรณีพบเห็นพฤติกรรมที่นำไปสู่การมีผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. เกิดขึ้นกับตัวเอง

ให้พิจารณาผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นว่าส่วนรวมเสียผลประโยชน์หรือไม่ หากส่วนรวมเสียผลประโยชน์ควรหลีกเลี่ยง

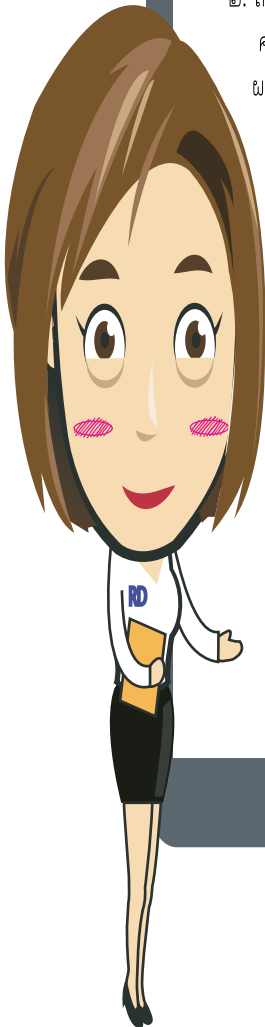
๒. เกิดขึ้นกับผู้ร่วมงานหรือคนใกล้ชิด

ควรให้คำแนะนำด้วยการอธิบายให้เข้าใจถึงผลหรือโทษของความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งแนะนำวิธีป้องกันเพื่อสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติราชการ กรณีพบเห็นและมีหลักฐานที่ทำให้มั่นใจว่า เจ้าหน้าที่รัฐทุจริตและปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ตนเอง และทำให้ประโยชน์ส่วนรวมเสียหาย สามารถแจ้งผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้แก่

๑. ผ่านผู้บังคับบัญชา กรณีการแสดงความคิดเห็นร้องเรียนให้ผู้บังคับบัญชาของผู้แสดงความคิดเห็น หรือร้องเรียน ส่งเรื่องต่อไปให้กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม สำนักบริหารทรัพยากรบุคคล กรมสรรพากร
กรณีข้อหาหรือ หากผู้บังคับบัญชามีกรณีเป็นที่สงสัย ให้สอบถามไปที่กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม สำนักบริหารทรัพยากรบุคคล กรมสรรพากร
โทรศัพท์ ๐-๒๒๓๓๒-๙๕๒๓๗

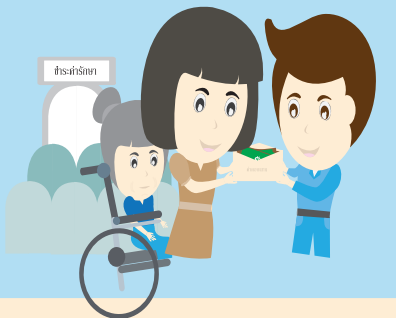
๒. ผ่านทาง E-mail ที่ sotoso@rd.go.th

๓. ผ่านทางไปรษณีย์ โดยส่งไปที่กรมสรรพากร ชั้น ๑๖ สำนักบริหารทรัพยากรบุคคล (กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม) แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กทม. ๑๐๔๐๐

ตัวอย่างการกระทำที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อน

๑ . การรับผลประโยชน์ต่างๆ (Accepting Benefits)

เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี ๗ สำนักงานสรรพากร จังหวัดในส่วนภูมิภาค ได้ทำการตรวจปฏิบัติการ ผู้ประกอบการราย บริษัท ก. จำกัด ปรากฏว่า จากการตรวจปฏิบัติการพบว่า บริษัทดังกล่าวได้ ใช้ใบกำกับภาษีปลอมจำนวนหลายฉบับมาเป็น ใบกำกับภาษีซื้อ เจ้าหน้าที่ดังกล่าวจึงได้ให้บริษัท ยื่นชำระภาษีมูลค่าเพิ่มพร้อมเบี้ยปรับและเงินเพิ่ม โดยยอดเบี้ยปรับตามมาตราการผ่อนปรนของ กรมสรรพากร รวมเป็นเงิน ๒ ล้านบาทเศษ แต่ก็

ยังมีใบกำกับภาษีปลอมของห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. และ ค. ที่บริษัท ก. จำกัด ใช้เป็นภาษีซื้อซึ่งยังไม่มีภาระประเมินอีกส่วนหนึ่ง เจ้าหน้าที่ที่อ้างเหตุผลที่ไม่ทำการประเมินว่า เป็นเพราะเพิ่งได้รับแจ้งจากภาค ภายหลังจากส่งเรื่องไปให้ฝ่ายตรวจสอบ ออกหมายเรียกแล้ว ซึ่งข้ออ้างดังกล่าวไม่มีเหตุผลอันควรรับฟังเพราะในวันที่มีการออกตรวจปฏิบัติการที่บริษัท ก. จำกัด ได้มีการเข้าทำการตรวจปฏิบัติการบริษัท ง. จำกัด ด้วย และพบว่า บริษัท ง. จำกัด ใช้ใบกำกับภาษีปลอมของกลุ่ม ห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. และ ค. เช่นเดียวกัน เจ้าหน้าที่ดังกล่าวก็ได้ทำการประเมินภาษีมูลค่าเพิ่ม บริษัท ง. จำกัด ก่อนที่ลงนามในผลการตรวจปฏิบัติการรายบริษัท ก. จำกัด จึงเป็นไปได้ที่จะอ้างว่าไม่ทราบว่าเป็นใบกำกับภาษีของกลุ่ม ห้างหุ้นส่วนจำกัด ข. และ ค. เป็นใบกำกับภาษีปลอม อีกทั้งเจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้รับเงินจำนวน ๑ แสน บาทเศษ จาก บริษัท ก. จำกัด แม้ที่ปรึกษาของบริษัท ก. จำกัด จะให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนว่า เงินดังกล่าวเป็นเงิน ช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลมารดาของเจ้าหน้าที่ เหตุที่ให้ก็เนื่องจากเจ้าหน้าที่ได้ให้บริการและคำแนะนำด้วยดีก็ตาม แต่ก็ไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะรับฟัง เพราะเมื่อพิจารณาถึงจำนวนเงินแล้วเป็นเงินจำนวนมากผิดประติวิสัยที่บุคคลทั่วไป จะมีจะมอบให้แก่กันโดยเสนหา อีกทั้งมิได้เป็นเครือญาติและสนิทสนมกันมาก่อนแต่ประการใดด้วย

*** พฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเป็นการ ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๔(๑) แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

*** บทลงโทษแก้ไขปรับปรุงตามกฎหมายฉบับปัจจุบัน

ตัวอย่างการกระทำที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อน

๒. การทำธุรกิจกับตนเอง (Self – Dealing) หรือเป็นคู่สัญญา (Contracts)

นิติกร ๕ ฝ่ายกฎหมายและเร่งรัดภาษีอากรค้ำ สำนักงานสรรพากรจังหวัดในส่วนภูมิภาค หารายได้พิเศษโดยการเป็นตัวแทนขายประกันชีวิตของบริษัทเอกชน ได้อาศัยโอกาสที่ตนปฏิบัติหน้าที่เร่งรัดภาษีอากรค้ำผู้ประกอบการรายหนึ่งหาประโยชน์ให้แก่ตนเองด้วยการขายประกันชีวิตให้แก่หุ้นส่วนผู้จัดการของผู้ประกอบการดังกล่าว รวมทั้งพนักงานของผู้ประกอบการนั้นอีกหลายคนในขณะที่ตนกำลังดำเนินการเร่งรัดภาษีอากรค้ำ

*** พฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเป็นการอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหาประโยชน์ให้แก่ตนเอง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๓(๓) ประกอบมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

*** บทลงโทษแก้ไขปรับปรุงตามกฎหมายฉบับปัจจุบัน

ตัวอย่างการกระทำที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อน

๓. การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งสาธารณะหรือหลังเกษียณ (Post – Employment)

อดีตผู้อำนวยการโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง
เพิ่งเกษียณอายุราชการไปทำงานเป็น
ที่ปรึกษาในบริษัทผลิตหรือขายยา
ใช้อิทธิพลจากที่เคยดำรงตำแหน่งใน
โรงพยาบาลดังกล่าวให้โรงพยาบาล
ซื้อยาจากบริษัทที่ตนเองเป็นที่ปรึกษาอยู่
พฤติกรรมเช่นนี้มีมูลความผิดทั้งทางวินัย
และทางอาญฐานเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใดใน
พฤติกรรมที่อาจทำให้ผู้อื่นเชื่อว่าตำแหน่ง
หรือหน้าที่ ทั้งที่ตนมิได้มีตำแหน่งหรือหน้าที่
นั้นเพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบ

พฤติกรรมที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย
สำหรับตนเองหรือผู้อื่น ตามพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและ
ปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒๓

ตัวอย่างการกระทำที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อน

๔. การทำงานพิเศษ (Outside Employment or Moonlighting) โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการสร้างความน่าเชื่อถือ

เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี ๖ สำนักงานสรรพากรจังหวัดในส่วนภูมิภาค ได้จัดตั้งบริษัทรับจ้างทำบัญชีและให้คำปรึกษาก่อนเกี่ยวกับภาษีและมีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับบริษัท โดยรับจ้างทำบัญชีและยื่นแบบแสดงรายการให้ผู้เสียภาษีในเขตจังหวัดที่รับราชการอยู่และจังหวัดใกล้เคียง โดยมีพฤติการณ์ช่วยเหลือผู้เสียภาษีให้เสียภาษีให้เสียภาษีน้อยกว่าความเป็นจริง และรับเงินค่าภาษีอากรจากผู้เสียภาษีบางรายแล้วมิได้นำไปยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีให้

*** พฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับกรมสรรพากรว่าด้วยจรรยาบรรณข้าราชการกรมสรรพากร พ.ศ.๒๕๕๙ ข้อ ๙(๗),(๘) และอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหาประโยชน์ให้แก่ตนเอง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๓(๓) แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑ อีกทั้งเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการโดยร้ายแรง และปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต และยังกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕(๑) และ (๔) แห่ง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

*** บทลงโทษแก้ไขปรับปรุงตามกฎหมายฉบับปัจจุบัน

ตัวอย่างการกระทำที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อน

๕. การรู้ข้อมูลภายใน (Inside Information)

แล้วนำข้อมูลไปหาประโยชน์ให้กับตนเองหรือผู้อื่น

นายช่าง ๕ แผนกชุมสายโทรศัพท์เคลื่อนที่
องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย ได้นำ
ข้อมูลเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ระบบ
๔๓๐ MHz และระบบปลดล็อกไปขายให้แก่ผู้อื่น
จำนวน ๔๐ หมายเลข เพื่อนำไปปรับจูนเข้ากับ
โทรศัพท์เคลื่อนที่ ที่นำไปใช้รับจ้างให้บริการ
โทรศัพท์แก่บุคคลทั่วไป

20,000,000 .-

@@.....##....
@@@#####

มติคณะกรรมการ ป.ป.ช. ป.อ. มาตรา ๑๕๑
มาตรา ๑๕๓ และมาตรา ๑๖๔ วินัย ข้อบังคับ
องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย
ว่าด้วยการพนักงาน พ.ศ. ๒๕๓๖ ข้อ ๔๔ และ ๔๖

ที่มา : ตัวอย่างคดีจากสำนักงาน ป.ป.ช.

ตัวอย่างการกระทำที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อน

๖. การใช้บุคลากรหรือทรัพย์สินของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตน (Using Employer , Property for Private Advantage)

สรรพากรอำเภอ ๗ สำนักงานสรรพากร
อำเภอในสวนภูมิภาค ได้นำรถยนต์ของ
ทางราชการไปใช้ส่วนตัวโดยนำกลับไป
บ้านพักซึ่งอยู่อีกจังหวัดหนึ่งเป็นประจำ

*** พฤติการณ์ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวเป็นการ
อาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน
หาประโยชน์ให้แก่ตนเอง เป็นความผิดวินัย
อย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๓(๓) ประกอบ
มาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

*** บทลงโทษแก้ไขปรับปรุงตามกฎหมายฉบับปัจจุบัน

ที่มา : อุทาหรณ์ก่อนทำผิด กรมสรรพากร

ตัวอย่างการกระทำที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อน

๗. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อ ประโยชน์ทางการเมือง

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งหนึ่ง
ร่วมกับพวกแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายละเอียด
โครงการปรับปรุงและซ่อมแซมถนนคนเดินใหม่
ในตำบลที่ตนมีฐานเสียงอยู่โดยไม่ผ่านความเห็น
ชอบจากสภาฯ และตรวจรับงานทั้งที่ไม่ถูกต้อง
ตามแบบรูปรายการที่กำหนด รวมทั้งเมื่อ
ดำเนินการแล้วเสร็จได้ติดป้ายชื่อตนและพวก
การกระทำดังกล่าวมีมูลเป็นการกระทำการ
ฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพ
ของประชาชนหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือ
ปฏิบัติการ ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่
มีมูลความผิดทั้งทางวินัยอย่างร้ายแรง
และทางอาญา

โดนถอดถอน
ออกจากตำแหน่ง

ให้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาของ
คณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ผู้มีอำนาจ
แต่งตั้งถอดถอน และสำนักงาน
คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบ

ที่มา : ตัวอย่างคดีจากสำนักงาน ป.ป.ช.

บทที่ ๕ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรา ๑๐๐ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดดำเนินกิจการ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญาที่กำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๓) รับสัมปทานหรือถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทาน หรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

(๔) เข้ามีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้น อาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการหรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่ห้ามมิให้ดำเนินกิจการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคสองโดยให้ถือว่าการดำเนินกิจการของคู่สมรสดังกล่าว เป็นการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๑๐๓ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดบทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้ว ยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๓/๑ บรรดาความผิดที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ให้ถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือความรับผิดชอบต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาดำเนินการ

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๒๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๑ หรือมาตรา ๑๐๓ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกิน หกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ กรณีความผิดตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสาม หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้รู้เห็นยินยอมด้วยในการที่คู่สมรสของตนดำเนินกิจการตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่งให้ถือว่าผู้นั้นไม่มีความผิด

๒. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือจากบุคคลที่ให้กับในโอกาสต่างๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียมประเพณีหรือวัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม

“ญาติ” หมายความว่า ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดาหรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน ลุง ป้า น้า อา คู่สมรส ผู้บุพการีหรือผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตรบุญธรรม หรือผู้รับบุตรบุญธรรม

“ประโยชน์อื่นใด” หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

ข้อ ๔ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือ กฎ ข้อบังคับ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้

ข้อ ๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ดังต่อไปนี้

(๑) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติซึ่งให้โดยเสนหาตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานะ

(๒) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติมีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกินสามบาท

(๓) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

ข้อ ๖ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากต่างประเทศ ซึ่งผู้ให้ประสงค์ให้เป็นของส่วนตัว หรือมีหรือมูลค่าเกินกว่าสามบาท ไม่ว่าจะเป็นของส่วนตัวหรือไม่ แต่มีเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรายงานรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์ดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว หากผู้บังคับบัญชาเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นยึดถือทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวไว้ได้เป็นประโยชน์ส่วนบุคคล ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยทันที

ข้อ ๗ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ หรือมีราคาหรือมีมูลค่ามากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๕ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับมาแล้วโดยมีความจำเป็นอย่างอื่นที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน สถาบันหรือองค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัด โดยทันทีที่สามารถกระทำได้เพื่อให้วินิจฉัยว่ามีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานหรือสถาบันหรือองค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัด มีคำสั่งว่าไม่สมควรรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นแก่ผู้ให้โดยทันที ในกรณีที่ไม่สามารถคืนให้ได้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้เป็นสิทธิของหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็ว

๓. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

หมวด ๖

วินัยและการรักษาวินัย

มาตรา ๘๒ ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องกระทำการอันเป็นข้อปฏิบัติดังต่อไปนี้

- (๑) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และเที่ยงธรรม
- (๒) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติของคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล และปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ
- (๓) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการด้วยความตั้งใจสุสาหะ เอาใจใส่ และรักษาประโยชน์ของทางราชการ
- (๔) ต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้
- (๕) ต้องรักษาความลับของทางราชการ
- (๖) ต้องต้อนรับ ให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรม และให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนผู้ติดต่อราชการเกี่ยวกับหน้าที่ของตน
- (๗) ต้องวางตนเป็นกลางทางการเมืองในการปฏิบัติหน้าที่ราชการและในการปฏิบัติกรอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน กับจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการว่าด้วยมารยาททางการเมืองของข้าราชการด้วย

มาตรา ๘๓ ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องไม่กระทำการใดอันเป็นข้อห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) ต้องไม่อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือผู้อื่น
- (๕) ต้องไม่กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน
- (๖) ต้องไม่เป็นกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

มาตรา ๘๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญใดไม่ปฏิบัติตามข้อปฏิบัติตามมาตรา ๘๑ และมาตรา ๘๒ หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา ๘๓ ผู้นั้นเป็นผู้กระทำผิดวินัย

มาตรา ๘๕ การกระทำผิดวินัยในลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

- (๑) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต
- (๔) กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประทุษร้ายอย่างร้ายแรง
- (๗) ละเว้นการกระทำหรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๒ หรือฝ่าฝืนข้อห้ามตามมาตรา ๘๓ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง
- มาตรา ๘๘ ข้าราชการพลเรือนสามัญใดกระทำความผิดวินัย จะต้องได้รับโทษทางวินัย เว้นแต่มีเหตุอันควรงดโทษตามที่บัญญัติไว้ในหมวด ๗ การดำเนินการทางวินัยโทษทางวินัยมี ๕ สถาน ดังต่อไปนี้

(๑) ภาคทัณฑ์	(๒) ตัดเงินเดือน	(๓) ลดเงินเดือน	(๔) ปลดออก(๕) ไล่ออก

๔. ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

หมวด ๒

จริยธรรมข้าราชการพลเรือน

ข้อ ๓ ข้าราชการต้องยึดมั่นในจริยธรรมและยืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรมโดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๓) ต้องรายงานการดำรงตำแหน่งที่ได้รับคำตอบแทนและไม่ได้รับคำตอบแทนในบัญชีบุคคลซึ่งมีส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน ราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นของรัฐ และกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ ต่อหัวหน้าส่วนราชการและคณะกรรมการจริยธรรม ในกรณีที่การดำรงตำแหน่งนั้นอาจขัดแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่ หรืออาจทำให้การปฏิบัติหน้าที่เสียหายความไม่ซื่อสัตย์ซึ่งบังคับกับการเป็นลูกจ้าง การรับจ้างทำของ การเป็นตัวแทน การเป็นนายหน้า และการมีติดสัมพันธ์อื่นในทำนองเดียวกันด้วย

ข้อ ๕ ข้าราชการต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่ และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติ เหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ไม่นำความสัมพันธ์ส่วนตัวที่มีต่อบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นญาติพี่น้อง พรรคพวกเพื่อนฝูง หรือผู้มีบุญคุณส่วนตัว มาประกอบการใช้อดุลพินิจให้เป็นคุณ หรือเป็นโทษแก่บุคคลนั้น หรือปฏิบัติต่อบุคคลนั้นต่างจากบุคคลอื่นเพราะชอบหรือชัง

(๒) ไม่ใช่เวลาราชการ เงิน ทรัพย์สิน บุคลากร บริการ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกของทางราชการไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๓) ไม่กระทำการใด หรือดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติการใดในฐานะส่วนตัว ซึ่งก่อให้เกิดความเคลือบแคลงหรือสงสัยว่าขัดกับประโยชน์ส่วนรวมที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน้าที่ ในกรณีที่มีความเคลือบแคลงหรือสงสัย ให้ข้าราชการผู้นั้นยุติการกระทำดังกล่าวไว้ก่อน แล้วแจ้งให้ผู้บังคับบัญชา หัวหน้าส่วนราชการ และคณะกรรมการจริยธรรมพิจารณา เมื่อคณะกรรมการจริยธรรมวินิจฉัยเป็นประการใดแล้วจึงปฏิบัติตามนั้น

(๔) ในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบในหน่วยงานโดยตรงหรือหน้าที่อื่นในราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานของรัฐ ข้าราชการต้องยึดถือประโยชน์ของทางราชการเป็นหลักในกรณีที่มีความขัดแย้งระหว่างประโยชน์ของทางราชการ หรือประโยชน์ส่วนรวมกับประโยชน์ส่วนตนหรือส่วนกลุ่ม อันจำเป็นต้องวินิจฉัยหรือชี้ขาด ต้องยึดประโยชน์ของทางราชการและประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

ข้อ ๖ ข้าราชการต้องละเว้นจากการแสวงประโยชน์ที่มีชอบโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่และไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ไม่เรียกรับ หรือยอมจะรับ หรือยอมให้ผู้อื่นเรียกรับ หรือยอมจะรับของขวัญแทนหรือลูกติดของตน ไม่มาก่อนหรือหลังดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นการให้โดยธรรมจรรยา หรือเป็นการให้ตามประเพณี หรือให้แก่บุคคลทั่วไป

(๒) ไม่ใช่ตำแหน่ง หรือกระทำการที่เป็นคุณ หรือเป็นโทษแก่บุคคลใด เพราะมีอคติ

(๓) ไม่เสนอ หรืออนุมัติโครงการ การดำเนินการ หรือการดำเนินการหรือสัญญา ซึ่งตนเองหรือบุคคลอื่นจะได้ประโยชน์อันสมควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายหรือประมวลจริยธรรมนี้

ข้อ ๗ ข้าราชการต้องเคารพและปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายอย่างเคร่งครัดโดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๔) ไม่เล้งกฎหมาย ใช้หรือแนะนำให้ใช้ช่องว่างของกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนเมื่อประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่น และต้องเร่งแก้ไขช่องว่างดังกล่าวโดยเร็ว

(๕) ไม่ยอมให้บุคคลอื่นอาศัยของตนถือครองทรัพย์สิน สิทธิ หรือประโยชน์อันใดแทนบุคคลอื่นอันเป็นการเล้งกฎหมาย หรือใช้ชื่อบุคคลอื่นถือครองสิ่งดังกล่าวแทนตน เพื่อปกปิดทรัพย์สินของตน

ข้อ ๘ ข้าราชการต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม เป็นกลางทางการเมือง ให้บริการแก่ประชาชนโดยมีอคติที่ดีและไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๔) ไม่เอื้อประโยชน์เป็นพิเศษให้แก่ญาติพี่น้อง พรรคพวก เพื่อนฝูงหรือผู้มีบุญคุณและต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่หน้าผู้ใด

๕. จะเปรียบสำนักงานนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๔

ข้อ ๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ของขวัญแก่ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชานอกเหนือจากกรณีปกติประเพณีนิยมที่มีการให้ของขวัญแก่กันได้ การให้ของขวัญตามปกติประเพณีนิยมตามวรรคหนึ่ง เจ้าหน้าที่ของรัฐจะให้ของขวัญที่มีราคาหรือมูลค่าเกินจำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กำหนดไว้สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยอรรถจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมิได้ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะทำการเรียกรับเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดหรือใช้เงินสวัสดิการใดๆ เพื่อมอบให้หรือจัดหาของขวัญให้ผู้บังคับบัญชาหรือบุคคลในครอบครัวของผู้บังคับบัญชาไม่ว่าในกรณีใด ๆ มิได้

ข้อ ๖ ผู้บังคับบัญชาจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตน รับของขวัญจากเจ้าหน้าที่ ขอรัฐซึ่งเป็นผู้อยู่ในบังคับบัญชามิได้ เว้นแต่เป็นการรับของขวัญตามข้อ ๕

ข้อ ๗ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตน รับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐมิได้ ถ้ามิใช่เป็นการรับของขวัญ

ตามกรณีที่กำหนดไว้ในข้อ ๘ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคหนึ่ง ได้แก่ ผู้มาติดต่องานหรือผู้ซึ่งได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในลักษณะดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้ซึ่งมีคำขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น การขอใบรับรอง การขอให้ออกคำสั่งทางปกครอง หรือการร้องเรียน เป็นต้น
- (๒) ผู้ซึ่งประกอบธุรกิจหรือมีส่วนได้เสียในธุรกิจที่ทำกับหน่วยงานของรัฐ เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง หรือการได้รับสัมปทาน เป็นต้น
- (๓) ผู้ซึ่งกำลังดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่มีหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ควบคุมหรือกำกับดูแล เช่น การประกอบกิจการโรงงาน หรือธุรกิจหลักทรัพย์ เป็นต้น
- (๔) ผู้ซึ่งอาจได้รับประโยชน์หรือผลกระทบจากการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ข้อ ๘ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะยินยอมหรือรู้เห็นเป็นใจให้บุคคลในครอบครัวของตน รับของขวัญจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ เฉพาะกรณีการรับของขวัญที่ให้ตามปกติประเพณีนิยม และของขวัญนั้นมีราคาหรือมูลค่าไม่เกินจำนวนที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยอรรถจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ข้อ ๙ ในกรณีที่บุคคลในครอบครัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐรับของขวัญแล้วเจ้าหน้าที่ของรัฐทราบในภายหลังว่าเป็นการรับของขวัญโดยฝ่าฝืนระเบียบนี้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนดไว้สำหรับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยอรรถจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีราคาหรือมูลค่าเกินกว่าที่กำหนดไว้ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

๖. ข้อบังคับกรมสรรพากร ว่าด้วยจรรยาข้าราชการกรมสรรพากร พ.ศ.๒๕๕๙

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๕ ในข้อบังคับนี้

“ข้าราชการกรมสรรพากร” หมายความว่ารวมถึง พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราวในสังกัดกรมสรรพากร

ข้อ ๖ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับแก่ข้าราชการกรมสรรพากร

การไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับอันมิใช่การกระทำที่เป็นความผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างตามสมควรแก่กรณี ดังนี้

(๑) ตักเตือน (๒) นำไปประกอบการพิจารณาแต่งตั้ง เลื่อนเงินเดือน (๓) สั่งให้ข้าราชการผู้นั้นได้รับการพัฒนา

กรณีการไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับอันเป็นการกระทำที่เป็นความผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

หมวด ๒

การรักษาจรรยา

ข้อ ๗ ข้าราชการกรมสรรพากร ต้องรักษาจรรยาข้าราชการกรมสรรพากร ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การยึดมั่นและยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง	(๒) ความซื่อสัตย์ สุจริต และความรับผิดชอบ
(๓) การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้	(๔) การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม
(๕) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน	(๖) การปฏิบัติหน้าที่ในฐานะพลเมืองที่ดีของประเทศ
(๗) การดำรงชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง	

ส่วนที่ ๑

การยึดมั่นและยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง

ข้อ ๘ ข้าราชการกรมสรรพากร พึงยึดมั่นในระบบคุณธรรม ปฏิบัติหน้าที่ตามกรอบนโยบายด้วยความถูกต้องตามหลักวิชาการกฎหมาย รวมทั้งปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามด้วยความภาคภูมิใจ ดังนี้

- (๑) ตัดสินใจและกระทำการใด ๆ บนพื้นฐานของหลักกฎหมาย หลักคุณธรรม โดยยึดถือประโยชน์ส่วนรวม
- (๓) กล่าวปฏิเสธต่อข้อเสนอละเมิดประโยชน์ที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม

๖. ข้อบังคับกรมสรรพากร ว่าด้วยจรรยาข้าราชการกรมสรรพากร พ.ศ.๒๕๕๙ (ต่อ)

ส่วนที่ ๒

ความซื่อสัตย์ สุจริต และความรับผิดชอบ

ข้อ ๙ ข้าราชการกรมสรรพากร มีปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ทรยศหักหลังและล้าในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเอง หน่วยงาน และต่อสังคม ดังนี้

(๑) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ทรยศหักหลังในหน้าที่ โดยยึดหลักตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง แนวปฏิบัติ และหลักจริยธรรมเหนือประโยชน์ส่วนตน

(๒) ปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบให้แล้วเสร็จโดยเร็ว ภายในระยะเวลาที่กรมสรรพากรกำหนด โดยไม่หวั่นหาผลประโยชน์ส่วนตน เช่น ดำเนินการตรวจประเมินภาษี หรือคืนภาษีอากรให้แก่ผู้เสียภาษีในเวลาอันสมควร โดยไม่ประวิงเวลาการตรวจให้เป็นนานเพื่อหวังหาประโยชน์ต่าง ๆ

(๓) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสียสละ อุทิศตน พร้อมรับผิดชอบต่อผลการกระทำของตนเอง

(๔) ไม่มาปฏิบัติราชการสายกว่าเวลาที่ทางราชการกำหนด และไม่กลับก่อนเวลาราชการอยู่เนื่อง ๆ

(๕) ไม่กระทำการ หรือดเว้นกระทำการใด ๆ ในสถานที่ราชการอันแสดงถึงความไม่ตั้งใจปฏิบัติราชการ

(๖) ไม่ออกนอกสถานที่ราชการ หรือใช้เวลาราชการไปทำธุระส่วนตัว เช่น ไปเรียนหนังสือ หรือสอนหนังสือ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรมสรรพากร

(๗) ไม่เป็นที่ปรึกษา หรือปฏิบัติหน้าที่อย่างอื่นในทำนองเดียวกัน ไม่รับทำและตรวจบัญชีให้แก่ผู้เสียภาษีอากร ไม่เป็นกรรมการในบริษัท ไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นกรรมการในรัฐวิสาหกิจซึ่งแต่งตั้งโดยกระทรวงการคลัง

(๘) ไม่รับเขียนแบบแสดงรายการภาษี ตลอดจนคำร้อง หรือคำอุทธรณ์ใด ๆ ไม่รับเขียนแบบแสดงรายการภาษี ไม่รับฝากเงินเพื่อชำระภาษีอากรเป็นการส่วนตัว ไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ก็ตาม

ในกรณีที่ถูกผู้เสียภาษีอากรไม่สามารถเขียนแบบแสดงรายการภาษี คำอุทธรณ์ หรือคำร้องใด ๆ ได้ด้วยตนเอง และได้ร้องขอให้ช่วยเหลือ ก็ให้ดำเนินการตามควรแก่กรณีเท่าที่จำเป็นโดยปราศจากประโยชน์ตอบแทน

(๙) ไม่ขอหรือยอมให้ผู้ประกอบการหรือผู้แทนของผู้ประกอบการเลี้ยงอาหาร เครื่องดื่ม หรือพาสนและหรือพวกพ้องไปเที่ยวหาความสำราญรื่นรมย์ตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ หรือเป็นผู้จ่ายเงินค่าใช้จ่ายในเรื่องส่วนตัว เว้นแต่เป็นการปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี

(๑๐) ไม่อาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน หรือให้บุคคลอื่นอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนทำการค้าหรือหาประโยชน์

(๑๑) ไม่เป็นเจ้าภาพจัดงานต่าง ๆ ซึ่งมีการเชิญบุคคลมาร่วมงานด้วย เว้นแต่

(๑๑.๑) การจัดงานปฐมนิเทศ บุตร ธิดา บิดามารดาของตนเองและคู่สมรส งานศพ ญาติ ย่า ยาย หรือพี่น้องร่วมสายโลหิตของตนเองที่ไม่มีทายาทหรือผู้อุปการะ

(๑๑.๒) การจัดงานมงคลสมรสของตนเอง บุตรหรือธิดา

(๑๑.๓) การจัดงานบรรณชาอุปสมบทของตนเองหรือบุตร หรือการร่วมเป็นเจ้าภาพจัดงานในทางศาสนา

ทั้งนี้ การจัดงานตาม (๑๑.๑) หรือ (๑๑.๒) หรือ (๑๑.๓) ต้องกระทำภายในขอบเขตอันสมควรและไม่ก่อความเดือดร้อนแก่ข้าราชการ พ่อค้า และประชาชนทั่วไป

๖. ข้อบังคับกรมสรรพากร ว่าด้วยจรรยาข้าราชการกรมสรรพากร พ.ศ.๒๕๕๙ (ต่อ)

ส่วนที่ ๓

การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้

- ข้อ ๑๐ ข้าราชการกรมสรรพากร พึงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส เปิดเผยอย่างมีเหตุผลด้วยความบริสุทธิ์ใจ พร้อมรับการตรวจสอบ ดังนี้
- (๕) ให้รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ เพื่อพิจารณาสั่งการตามความเหมาะสม หากพบว่าการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของตน อาจทำให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน อันเนื่องมาจากการที่ตนเอง คู่สมรส ผู้สืบสันดาน หรือญาติพี่น้องของตน มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการ ผู้เสียภาษี หรือคู่สัญญากับกรมสรรพากร

ส่วนที่ ๔

การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม

- ข้อ ๑๑ ข้าราชการกรมสรรพากร พึงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรมและปราศจากอคติ ดังนี้
- (๑) ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุภาพ มีน้ำใจ เอื้ออาทร อย่างเสมอภาค
- (๒) รักษาความเป็นกลางทางการเมือง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกับทุกฝ่ายได้อย่างเป็นธรรมและเสมอภาค
- (๓) ไม่กระทำการใดอันเป็นการช่วยเหลือ อุปถัมภ์ หรือเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม
- (๖) ผู้บังคับบัญชาต้องพิจารณาเลื่อนเงินเดือนด้วยความเที่ยงธรรม โดยคำนึงถึงผลงานความอุสาหะวิริยะ และความสามารถในการปฏิบัติราชการ ตลอดจนการรักษาวินัยเป็นหลักสำคัญ

ส่วนที่ ๕

การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

- ข้อ ๑๒ ข้าราชการกรมสรรพากรต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่น กระตือรือร้นอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้งานสำเร็จสมบูรณ์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- (๑) มุ่งมั่นปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลตามเป้าหมาย โดยวิธีการที่ถูกต้องด้วยความรอบคอบ ใส่ใจ รับผิดชอบ รวดเร็ว ทันเวลา มีคุณภาพ และเป็นธรรม ด้วยความเป็นมืออาชีพ
- (๒) ประสานงานรวมถึงสามัคคีกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อปฏิบัติภารกิจให้บรรลุผลเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

บทที่ ๖ ภาคผนวก

นิยามศัพท์และแนวคิดสำคัญ

ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interests)

- ★ องค์การสากล Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) นิยามว่าเป็นความทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ทับซ้อนมี ๓ ประเภท คือ

๑. ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริง (actual) มีความทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและสาธารณะเกิดขึ้น
๒. ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เห็น (perceived & apparent) เป็นผลประโยชน์ทับซ้อนที่คนเห็นว่า มี แต่จริงๆ อาจไม่มีก็ได้ ถ้าจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนประเภทนี้อย่างขาดประสิทธิภาพก็อาจนำมาซึ่งผลเสียไม่น้อยกว่าการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริง
๓. ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เป็นไปได้ (potential) ผลประโยชน์ส่วนตนที่มีในปัจจุบันอาจจะทับซ้อนกับผลประโยชน์สาธารณะได้ในอนาคต

- ★ หน้าที่ทับซ้อน (Conflict of duty) หรือผลประโยชน์เบียดเบียนกัน (Competing interests) มี ๒ ประเภท

๑. เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่มีบทบาทหน้าที่มากกว่าหนึ่ง เช่น เป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานและเป็นคณะกรรมการด้านระเบียบวินัยประจำหน่วยงานด้วย ปัญหาก็เกิดเมื่อไม่สามารถแยกแยะบทบาทหน้าที่ทั้งสองออกจากกันได้ อาจทำให้ทำงานไม่มีประสิทธิภาพ หรือแม้กระทั่งเกิดความผิดพลาดหรือผิดกฎหมาย ปกติหน่วยงานมักมีกลไกป้องกันปัญหานี้ โดยแยกแยะบทบาทหน้าที่ต่างๆ ให้ชัดเจน แต่ก็ยังมีปัญหาได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหน่วยงานที่มีกำลังคนน้อยหรือมีเจ้าหน้าที่บางคนเท่านั้นที่สามารถทำงานบางอย่างที่คนอื่นทำได้ คนส่วนใหญ่ไม่ค่อยห่วงปัญหานี้กันเพราะดูเหมือนไม่มีเรื่องผลประโยชน์ส่วนตนมาเกี่ยวข้อง
๒. เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่มีบทบาทหน้าที่มากกว่าหนึ่งบทบาท และการทำบทบาทหน้าที่ ในหน่วยงานหนึ่งนั้น ทำให้ได้ข้อมูลภายในบางอย่างที่อาจนำมาใช้เป็นประโยชน์แก่การทำบทบาทหน้าที่ให้แก่ อีกหน่วยงานหนึ่งได้ ผลเสียคือ ถ้านำข้อมูลมาใช้ก็อาจเกิดการประทุษร้ายหรือความลำเอียง/อคติต่อคนบางกลุ่ม ควรถือว่าหน้าที่ทับซ้อนเป็นปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนด้วย เพราะว่ามีหลักการจัดการแบบเดียวกัน นั่นคือ การตัดสินใจหาหน้าที่ต้องเป็นกลาง และกลไกการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนก็สามารถนำมาจัดการกับหน้าที่ทับซ้อนได้

- ★ ความหมายและประเภทของการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม ความขัดแย้ง (Conflict)

สถานการณ์ที่ขัดกัน ไม่ลงรอยเป็นเหตุการณ์อันเกิดขึ้นเมื่อบุคคลไม่สามารถตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นได้จากความไม่ลงรอยกันในเรื่องความคิด แนวทางปฏิบัติ หรือผลประโยชน์

- ★ ผลประโยชน์ส่วนตน (Private Interests) เป็นผลตอบแทนที่บุคคลได้รับ โดยเห็นว่ามีความค่าที่จะสนองตอบความต้องการของตนเอง หรือของกลุ่มที่ตนเองเกี่ยวข้องผลประโยชน์เป็นสิ่งที่สนใจให้คนเรามีพฤติกรรมต่างๆ เพื่อสนองความต้องการทั้งหลาย (เบญญศรี วายวานนท์)

- ★ ผลประโยชน์ส่วนรวมหรือผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interests) หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่ทำให้ประโยชน์สุขแก่บุคคลทั้งหลายในสังคม ผลประโยชน์สาธารณะยังหมายถึงหลักประโยชน์ต่อมวลสมาชิกในสังคม

บทที่ ๖ ภาคผนวก

นิยามศัพท์และแนวคิดสำคัญ (ต่อ)

★ ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict Of Interests)

เป็นสถานการณ์ที่บุคคลในฐานะพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ใช้ตำแหน่งหรืออำนาจหน้าที่ในการแสวงหาผลประโยชน์แก่ตนเอง กลุ่มหรือพวกพ้อง ซึ่งเป็นการละเมิดทางจริยธรรม และส่งผลกระทบต่อความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ คำอื่นที่มีความหมายถึงความขัดแย้งกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม ได้แก่ การมีผลประโยชน์ทับซ้อน ความขัดกันระหว่างผลประโยชน์ของผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะ และรวมถึงคอร์รัปชันเชิงนโยบาย คอร์รัปชันสี่เทา

★ ผลประโยชน์ส่วนตน (private interest) “ผลประโยชน์” คือ สิ่งใดๆ ที่มีผลต่อบุคคล/กลุ่ม ไม่ว่าในทางบวกหรือลบ “ผลประโยชน์ส่วนตน” ไม่ได้ครอบคลุมเพียงผลประโยชน์ด้านการงานหรือธุรกิจของเจ้าหน้าที่ แต่รวมถึงคนที่ติดต่อสัมพันธ์ด้วย เช่น เพื่อน ญาติ คู่แข่ง ศัตรู เมื่อใดเจ้าหน้าที่ประสงค์จะให้คนเหล่านั้นได้หรือเสียประโยชน์ เมื่อนั้นก็ถือว่า มีเรื่องผลประโยชน์ส่วนตนมาเกี่ยวข้อง มี ๒ ประเภท คือ

๑. ผลประโยชน์ส่วนตนที่เกี่ยวกับเงิน (pecuniary) ไม่ได้เกี่ยวกับการได้มาซึ่งเงินทองเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวกับการเพิ่มพูนประโยชน์หรือปกป้องการสูญเสียของสิ่งที่มีอยู่แล้ว เช่น ที่ดิน หุ่น ตำแหน่งในบริษัทที่รับงานจากหน่วยงาน รวมถึงการได้มาซึ่งผลประโยชน์อื่นๆ ที่ไม่ได้อยู่ในรูปตัวเงิน เช่น สัมปทาน ส่วนลดของขั้วรถ หรือของที่แสดงน้ำใจไมตรีอื่นๆ
๒. ผลประโยชน์ที่ไม่เกี่ยวกับเงิน (non-pecuniary) เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว หรือกิจกรรมทางสังคมวัฒนธรรมอื่นๆ เช่น สถาบันการศึกษา สมาคม วิชาชีพ แนวคิด มักอยู่ในรูปความลำเอียง/อคติ/เลือกที่รักมักที่ชัง และมีข้อสังเกตว่าแม้แต่ความเชื่อ/ความคิดเห็นส่วนตัวก็จัดอยู่ในประเภทนี้

★ หน้าที่สาธารณะ (public duty) หน้าที่สาธารณะของผู้ที่ทำงานให้ภาครัฐคือ การให้ความสำคัญอันดับต้นแก่ประโยชน์สาธารณะ (public interest) คนเหล่านี้ไม่จำกัดเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศเท่านั้น แต่ยังรวมถึงคนอื่น ๆ ที่ทำงานให้ภาครัฐ เช่น ที่ปรึกษา อาสาสมัคร

★ ผลประโยชน์สาธารณะ คือ ประโยชน์ของชุมชนโดยรวม ไม่ใช่ผลรวมของผลประโยชน์ของปัจเจกบุคคล และไม่ใช่ว่าผลประโยชน์ของกลุ่มคน การระบุผลประโยชน์สาธารณะไม่ใช่เรื่องง่าย แต่ในเบื้องต้นเจ้าหน้าที่ภาครัฐสามารถให้ความสำคัญอันดับต้นแก่สิ่งนี้ โดย

- ➡ ทำงานตามหน้าที่อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ➡ ทำงานตามหน้าที่ตามกรอบและมาตรฐานทางจริยธรรม
- ➡ ระบุผลประโยชน์ทับซ้อนที่ตนเองมีหรืออาจจะมีและจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ
- ➡ ให้ความสำคัญอันดับต้นแก่ผลประโยชน์สาธารณะ มีความคาดหวังว่าเจ้าหน้าที่ต้องจำกัดขอบเขตที่ประโยชน์ส่วนตนจะมามีผลต่อความเป็นกลางในการทำหน้าที่ ➡ หลีกเลี่ยงการตัดสินใจหรือการทำหน้าที่ที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- ➡ หลีกเลี่ยงการกระทำ/กิจกรรมส่วนตนที่อาจทำให้คนเห็นว่าได้ประโยชน์จากข้อมูลภายใน
- ➡ หลีกเลี่ยงการใช้ตำแหน่งหน้าที่หรือทรัพยากรของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตน
- ➡ ป้องกันข้อครหาว่าได้รับผลประโยชน์ที่ไม่สมควรจากการใช้อำนาจหน้าที่
- ➡ ไม่ใช้ประโยชน์จากตำแหน่งหรือข้อมูลภายในที่ได้ขณะอยู่ในตำแหน่ง ขณะที่ไม่หาตำแหน่งงานใหม่

บรรณานุกรม

- ★ การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน และการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ อบต.ต้นมะม่วง อำเภอมือง จังหวัดเพชรบุรี
- ★ ข้อบังคับกรมสรรพากรว่าด้วยจรรยาข้าราชการกรมสรรพากร พ.ศ. ๒๕๕๙ กรมสรรพากร เข้าถึงได้จาก : http://rdsrv.rd.go.th/fileadmin/user_upload/ethics/pdf/file_000000.pdf (วันที่ค้นข้อมูล ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙)
- ★ คู่มือการบริหารจัดการเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน แก่ทุจริต “คิดฐานสอง” กลุ่มงานนิติการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร (ม.ป.ป.)
- ★ คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน (๒๕๕๙) คณะกรรมการจริยธรรม สำนักข่าวกรองแห่งชาติ
- ★ คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน (๒๕๕๙) ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ★ คู่มือการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
- ★ คู่มือส่งเสริมการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ (๒๕๕๙) กรมส่งเสริมสหกรณ์
- ★ ชุดความรู้การเฝ้าระวังการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐ ชุดที่ ๓ สำนักงาน ป.ป.ช.
- ★ ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๓ เข้าถึงได้จาก : http://rdsrv.rd.go.th/fileadmin/user_upload/ethics/files/SolicitAndGift.pdf#pagemode=bookmarks&page=๔๘ (วันที่ค้นข้อมูล ๒๑ พ.ย. ๒๕๕๙)
- ★ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน (๒๕๕๙) สำนักงาน ก.พ.
- ★ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๐ และฉบับที่ ๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ เข้าถึงได้จาก : http://rdsrv.rd.go.th/fileadmin/user_upload/ethics/files/SolicitAndGift.pdf#pagemode=bookmarks&page=๔๘ (วันที่ค้นข้อมูล ๒๑ พ.ย. ๒๕๕๙)
- ★ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. ...
- ★ อุทากรณ์ก่อนทำผิด กรมสรรพากร เข้าถึงได้จาก : <http://rdsrv.rd.go.th/๒๖๒๙๖.๐.html> (วันที่ค้นข้อมูล ๒๑ พ.ย. ๒๕๕๙)